

14.3.2008

PIR-2007-R-12-531

Toivonen Yhtiöt Oy
Tauskonkatu 30
33100 TAMPERE

Viite / Hänvisning

Toivonen Yhtiöt Oy:n YVA-ohjelma

Asia / Ärende

LAUSUNTO KOLSOPIN BETONIJÄTTEEN KÄSITTELYLAITOKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Toivonen Yhtiöt Oy on toimittanut Pirkanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen **ympäristövaikutusten arviointiohjelman Ylöjärven Kolsopin betonijätteen käsittelylaitoksesta (YVA -ohjelma)**.

YVA -menettelyn **yhteysviranomainen** on Pirkanmaan ympäristökeskus. **Hankkeesta vastaava** on Toivonen Yhtiöt Oy. YVA-ohjelman on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta FCG Suunnittelu Oy.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 6 §:n jätehuollon 11b-kohdan perusteella suunniteltavaan jätteiden käsittelyyn sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Arviointimenettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointiohjelmaa, joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma hankkeen ja sen vaihtoehdon ympäristövaikutusten arvioimiseksi ja arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelma sisältää myös suunnitelman, miten osallistuminen arviointimenettelyyn järjestetään. Yhteysviranomainen antaa hankkeesta vastaavalle arviointiohjelmasta lausunnon, joka sisältää myös yhteenvedon muiden viranomaisten lausunnoista ja yleisön mielipiteistä. Toisessa vaiheessa hankkeesta vastaava kokoaa arvioinneista arviointiselostuksen, joka tulee laatia arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen ohjelmasta antaman lausunnon perusteella. Arviointimenettely päättyy yhteysviranomaisen lausuntoon arviointiselostuksesta. Hankkeesta vastaavan on liitettävä yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksen kanssa valmiin hankesuunnitelman lupa- ja hyväksymishakemuksiin.

Arvioitava hanke ja sen vaihtoehdot

Betoni- ja tiilijätettä murskataan ja varastoidaan ulkokentällä Kolsopissa. Murskausta on kymmenen 7 - 10 arkipäivän pituista jaksoa eli 70–100 päivää vuodessa arkisin kello 7 - 19 välillä. Kenttäalueella välivarastoidaan kesäisin avoimissa kasoissa puhdasta puujätettä ja kierrätyspolttoaineen valmistamiseen soveltuvaa esilajiteltua rakentamisen, kaupan ja teollisuuden jätettä. Jätteitä kuljetetaan ja vastaanotetaan arkisin kello 7 - 22 välillä.

Raskaan liikenteen reitit hankealueelle ovat Vaasantieltä Vanha Vaasantien kautta Kolso-pintielle ja edelleen Vehmaantie 5:een ja Uusi-Kuruntieltä Elovainiontien kautta Vanhalle Vaasantielle jne.

Vaihtoehto 1: Kolsopissa käsitellään betoni- ja tiilijätettä enintään 100 000 tonnia vuodes-sa ja välivarastoidaan puhdasta puujätettä ja esilajiteltuja jätteitä enintään 3000 tonnia ker-rallaan. Hankkeen toiminta-aika on kymmenen vuotta.

Vaihtoehto 0. Kolsopin hanketta ei toteuteta. Hankkeesta vastaava jatkaa Kolsopissa ny-kyisen ympäristöluvan sallimaa betoni- ja tiilijätteen murskausta 2 - 3 kertaa vuodessa yh-teensä 20 - 30 päivää tontin rakentamista varten. Toiminta-ajat ovat kuten hankkeessa. Toiminta päättyy vuonna 2009.

Suunnittelun vaihe

YVA-menettely on liitetty Kolsopin jätteenkäsittelylaitoksen yleissuunnitteluun, ja yleis-suunnitelma tarkentuu ja etenee arviointimenettelyn rinnalla. Vaihtoehto 0 vastaa nykyistä ympäristöluvan mukaista jätemurskausta Kolsopin hankealueen maanrakentamista varten.

Muun lainsäädännön mukaiset aikaisemmat arvioinnit (3 §)

Arviointiohjelman mukaan hankealueelta ja sen lähiympäristöstä on laadittu luontoselvitys alueen asemakaavoitusta varten.

Ylöjärven Elovainion osayleiskaavaa ja sen vireillä olevaa laajennusta sekä vireillä olevaa Vehmaantien asemakaavaa varten mahdollisesti laadittuja ja/tai laadittavia selvityksiä voi hyödyntää YVA-menettelyssä.

Toivonen Yhtiöt Oy:n Viljakkalan Vironvuorten jätteenkäsittelykeskuksen YVA-menettelyssä on arvioitu liikenteen ja murskauksen ympäristövaikutuksia.

Hankkeen YVA-menettelyn liittyminen muihin menettelyihin (5 § 1 mom)

Hankkeen YVA-menettelyä ei ole sovitettu yhteen vireillä olevan Vehmaantien asema-kaavoituksen kanssa esimerkiksi osallistumisjärjestelyjen tai aikataulujen rinnakkaisen etenemisen osalta.

Yhteysviranomainen on tunnistanut mahdollisia arviointimenettelyn yhteensovittamisen tarpeita maankäytön suunnittelun selvitysten kanssa. Yhteensovittamisen tarve on suosi-teltavaa selvittää ja mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon arviointiohjelmassa. Hank-keen arviointimenettelyn tuloksia voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa.

Hankkeelle haetaan ympäristölupaa YVA-menettelyn päätyttyä.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Alueella on voimassa kunnanvaltuuston vuonna 2001 hyväksymä Elovainion osayleiskaava, joka ohjaa vireillä olevaa asemakaavoitusta ja sen kautta hankkeen suunnittelua. Han-ke sijoittuu osayleiskaavan M-1 -alueelle (Maa- ja metsätalousvaltainen alue). Koska suunnittelualuetta ei ole yleisaavassa varattu hankkeen tarkoittamaan teolliseen käyttöön, vaatii sen toteuttaminen myös kaavallista tarkastelua. Hankkeen ympäristöluvan myöntä-misedellytys on, ettei hanke ole kaavan vastainen.

Hankkeelle haetaan ilmeisesti määräaikaista ympäristölupaa.

ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelma oli nähtävillä Ylöjärven ympäristötoimistossa ja pääkirjastossa sekä Pirkanmaan ympäristökeskuksessa, ja kuulutus oli Ylöjärven kaupungin ilmoitustaululla 16.1.–15.2.2008. Kuulutus julkaistiin Aamulehdessä ja Ylöjärven Uutisissa.

Pirkanmaan ympäristökeskus lähetti lehdistötiedotteen arviointiohjelman alkamisesta ja laitoi arviointiohjelman ympäristöhallinnon internetsivuille.

YVA-ohjelmasta Ylöjärvellä järjestettyyn yleisötilaisuuteen osallistui 7 henkilöä. Yleisötilaisuudesta ilmoitettiin sanomalehdessä ja Villatien asukkaille ja Metsäkylän omakotiyhdistykselle lähetettiin erilliset kutsut. Konsultti laati tilaisuudesta muistion, joka on nähtävillä edellä mainitulla internet-sivulla. Yleisötilaisuudessa alueen asukkaat esittivät liikennehaittojen estämiseksi kuljetusreitien muutosta. Ehdotuksen mukaan Vehmaantietä jatketaisiin muutama sata metriä Uusi-Kuruntielle kuljetuksia varten. Keskustelussa käsiteltiin lisäksi mm. melu- ja pölyhaittojen estämistä ja toiminnan valvontaa. Alueelle kuljetetaan betonia noin 30 km säteeltä, ja hanke-VE1 vähentäisi kuljetuksia Ylöjärven Viljakkalaan suunnitellulle Vironvuorten jätteenkäsittelyalueelle.

ARVIOINNISTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyysi lausunnot Ylöjärven kaupungilta, Pirkanmaan liitolta, Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiriltä, Pirkanmaan työvoima- ja elinkeinokeskukselta, Tiehallinnon Hämeen tiepiiriltä ja Metsäkeskus Pirkanmaalta. Yhteysviranomaisen on laatinut yhteenvedon lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen arkistossa ja kopiot lähetetään hankkeesta vastaavalle.

Ylöjärven kaupunki. YVA-ohjelmassa on esitetty laajasti ja hyvin YVA-selostuksessa selvitettävät asiat.

Betonijätteen laadun osalta ohjelmassa mainitaan, että jäte ei saa sisältää esim. asbestia, raskasmetalleja ja PCB:tä. Selvityksessä tulee esittää, miten tuotavan jätteen laadunvarmistus hoidetaan, jotta esimerkiksi saumausmassojen tai muiden apumateriaalien haitallisuutta yhdisteiltä vältytään. Päälystämättömällä kentällä ja Keijärven valuma-alueella käsiteltävän jätteen laadulla on tärkeä merkitys.

Merkittävä selvityskohde on myös Uusi-Kuruntieltä tapahtuvat jätekuljetukset Elovainion läpi. On tärkeää selvittää, millaisia vaikutuksia kaupallisten palvelujen ja muiden yritysten aiheuttamalla liikenteen kasvulla ja toisaalta hankkeen suurilla jätekuljetuksilla on Elovainion katuverkostoon ja liikenneturvallisuuteen.

YVA-ohjelmassa mainitaan Kolsopin alueelle tulevien toimintojen yhteisvaikutusten selvittäminen. Vehmaantien ympäristöön on tullut ja on tulossa monia samankaltaisia yrityksiä, joista aiheutuu vastaavia vaikutuksia kuin hankkeesta. Kaikki jätteen hyödyntämistoiminnot tulisivat saada mukaan YVA-arviointiin, jotta todellinen kuva esimerkiksi pöly-, melu-, vesistö- ja liikennehaitoista saataisiin luotettavasti selvitettyä. Yhteisvaikutusten tunteminen palvelisi jatkossa myös esimerkiksi yritysten mahdollisia yhteisiä hulevesien laskeutusaltoja ja vesistöjen tai melun yhteistarkkailua.

YVA-ohjelmassa on ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitu aiheutuvan lähinnä Villatielle, minkä asukkaille lähetetään erilliskutsut yleisötilaisuuteen. Koska varsinkaan yhteisvaikutuksista ei ole toistaiseksi juuri tietoa, tulisi yleisötilaisuuteen kutsuttaviin lisätä ainakin Pikku-Helsingin ja Rekon alueet.

Pirkanmaan liitto ei anna lausuntoa, koska hanke on vaikutuksiltaan pääasiassa paikallista tasoa.

Länsi-Suomen lääninhallitus. Erityistä huomiota tulee kiinnittää hankkeen vaikutuksiin lähellä sijaitsevalla asuinalueella asuville mm. melun ja pölyn sekä liikenteen osalta. Alueella asuvien kokemia vaikutuksia tulee selvittää esitetyn mukaisesti yleisötilaisuuksissa saadun palautteen perusteella, sekä lisäksi esim. erityisesti lähimmälle asuinalueelle suunnatulla palautekyselytutkimuksella, jossa on mahdollisuus selvittää alueella jo toimivan ao. yrityksen murskaustoiminnoista aiheutuvaa haittaa tai häiriötä. Esitettyä melumallinnusta voitaisiin täydentää lähimmillä asuinkiinteistöillä suoritettavilla jo nykyistä toimintaa kuvaavilla melumittauksilla ja mahdollisella raaka-aineita ja murskauksen lopputuotetta hyödyntävällä meluvallitarkastelulla. Lisäksi tulee tarkastella hankkeen mahdolliset vaikutukset lähistöllä sijaitsevaan pohjavesialueeseen.

Tiehallinnon Hämeen tiepiirillä ei ole huomauttamista arviointiohjelmasta eikä suunnitelluista liikennöintireiteistä.

Pirkanmaan TE-keskus, yritysosasto korostaa hankkeen myönteisiä ympäristövaikutuksia. Hanke edistää kierrätysmateriaalien uusiokäyttöä ja lisää kierrätyspolttoaineen hyödyntämistä energiantuotannossa sekä parantaa jätteitä tuottavien yritysten kierrätysmahdollisuuksia.

Viljakalan puolesta ry:n mielipide. Liittyminen muihin hankkeisiin: Toivonen Yhtiöt Oy esittää hankkeen olevan tarpeen yhtiön Ruskon laitoksen ylikuormituksen vuoksi ja hankeavastaavan Vironvuorille suunnitteleman jätelaitoksen toiminta-, varastointi- ja liikennetaakan vähentämiseksi. Ruskon laitokselle on 5.12.2006 myönnetty ympäristölupa, jolla laitoksen käsittelykapasiteettia on kuitenkin juuri kasvatettu n. 1,7-kertaisesti. Vironvuorten hanke ei ole vielä edennyt edes ympäristöluvan hakuvaiheeseen, ja hankkeen toteutumisessa on merkittäviä epävarmuustekijöitä. Kolsopin hanketta esitetään tilapäiseksi, n. 10 vuotta hakijayhtiön hallinnassa kestäväksi toiminnaksi. Arviointiohjelmassa hankkeen tarkoitus ja liittyminen muihin hankkeisiin on esitetty epämääräisesti ja liian väljästi. Yhtiön muihin toimintoihin ja suunnitelmiin liittyminen tulee perustella selkeästi ja konkreettisesti yksilöityihin toimintoihin, toiminta-aikoihin ja määriin perustuen.

Elinkaari ja toimintatavat: Hankkeen toiminta-ajan rajauksen yhteyttä yhtiön hankkeiden kehitykseen ja toiminta-aikoihin ei ole esitetty. Toiminta-ajan rajoituksen käytännön toteutuminen tulee esittää laskennallisesti ja toiminnallisesti perusteltuna.

7.5 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Mikäli hankeavastaavan eri toimipaikoilla ja suunnitelluilla hankkeilla on konkreettinen toimintayhteys, tulee niiden kaikkien yhteisvaikutusten laajamittainen tarkastelu ottaa mukaan YVA-ohjelmaan. Kohdan 7.5 viittaus "Toivonen Yhtiöt Oy:n muut hankkeet" on tarkennettava, jotta yhteisvaikutusten arvioinnin laatu, laajuus ja menetelmät voidaan määritellä riittävästi arvioitavaksi. Erityisesti, jos hankkeen on tarkoitus (kuten arviointiohjelman kohdissa 2.1, 2.2 ja 2.6.2) on annettu ymmärtää) liittyä Vironvuorille suunnitellun jätelaitoksen toimintaan, tulee ympäristövaikutusten arviointi ulottaa kattamaan kummankin hankkeen yhteistoiminnan vaikutukset ja tarkastelualue laajentaa myös ko. hankealueiden välisille alueille. Yhteisvaikutuksina tulee laajennetulla vaikutusalueella erityisesti tarkastella vaikutuksia liikennemääriin, liikenneturvallisuuteen ja tiestöön sekä vaikutuksia ihmisiin.

Laitoksen toiminnan ja alueen rakentamisen aiheuttama kuormitus Tiikonojaan ja Keijärveen on aiheellista selvittää perusteellisemmin kuin arviointiohjelma nyt esittää. Pölyämisen hallinta esitetään toteutettavaksi kastelemalla, menetelmän vaikutukset tulee huomioida myös arvioitaessa vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomainen on ottanut lausunnossaan huomioon edellä lausunnoissa ja mielipiteissä arviointiohjelmasta esille tuotuja näkökohtia.

Hankekuvaus

Tarkoitus ja tarve

Jätteenkäsittelyn tarkoituksen ja tarpeen taustatietoina on mainittu valtakunnallinen ja alueellinen jätesuunnitelma hyötykäytön lisäämisestä, ja että jäteyritysten suunnittelemat hyötykäyttö-hankkeet toteutuvat yritysten keskinäisen kilpailuaseman mukaan.

Arviointiohjelmassa on kuvattu selkeästi jätteenkäsittelylaitoksen tarkoitus ja yhtiön tarve uuteen jätteenkäsittely- ja varastointipaikkaan. Hankkeen laajuuden tarve on perusteltu yhtiön liiketoimintasuunnitelmalla. Lisäksi on tuotu esiin avoimesti kilpailutilanne muiden jätealan yritysten kanssa.

Vaihtoehdossa 1 muutos hankkeesta vastaavan nykyiseen betoni- ja tiilijätteen käsittelytoimintaan ei tule esiin kuten mahdollinen vaihtoehdon 0 mukainen murskaus yksittäisissä purkukohteissa. Toiminnan sijainti vaikuttaa haittojen kohdistumiseen, ja vaihtoehdon 1 taustalla on mahdollisesti tarve siirtää käsittely muualle purkutonteilta. Hankealueella voidaan mahdollisesti käyttää tehokkaampaa kalustoa ja varastoida materiaalia toisin kuin purkukohteissa.

Vaihtoehdon 0 tarkoitus on rakentaa loppuun Vehmaantien tontti. Hankkeen kuvauksesta ei ilmene selvästi, että vaihtoehdon 0 mukainen tontin maarakentaminen on ehto vaihtoehdon 1 mukaisen hankkeen toteuttamiselle ja että vaihtoehto 0 on myös tulkittavissa käsittelylaitosvaihtoehdon rakentamisvaiheeksi ja kuuluvaksi hankkeen elinkaareen.

Kuvauksen tarkennus

Arviointiohjelmassa on kuvattu vastaanotettavaa puhdasta betoni- ja tiilijätettä ja havainnollistettu erittäin hyvälaatuisilla kuvilla. Yhtiö noudattaa betoni- ja tiilijätteen laadunvalvonnan standardia SFS 5884. Jäte voi sen mukaan sisältää tietyn osuuden muuta kuin puhdasta betonia tai tiiltä. Arviointiohjelman kuvausta ja kuvaa betoni- ja tiilijätteestä tulee tarkentaa siten, että ne vastaavat käytännön tilannetta. Vastaanotettava rakennusjäte sisältää laajasti purkukohteen jätteitä, mikä tulee ottaa huomioon arviointien lähtökohtana.

Purkupaikalla ja hankealueella tehtävä laadunvalvonta käytännössä on tarpeen kuvata, koska se on keskeinen tieto ympäristöriskien hallinnassa ja ympäristövaikutusten arvioinnin lähtökohtana.

Kuvauksesta tulee lisäksi saada kokonaiskuva hankealueen sisäisestä liikenteestä sekä lastaus-, purku- pudotustilanteista. Tieto on olennainen melu- ja hiukkaspäästöjen arvioinnin lähtökohtana.

Betonijätteen uudelleen kivettymisominaisuus tulisi selittää yleistajuisesti, koska se esittää keskeisenä lieventämistoimena hiukkasten leviämisen estämiseksi.

Kuivatus- ja pintavesien hallinnan kuvaukseen tulee liittää karttakuva ojien sijoittumisesta ja hulevesien johtamisesta purkuojaan sekä laskeutusaltaan ja suotopenkereen sijoittuminen ja koko.

Mikäli hankealueen hulevedet käsitellään yhdessä lähialueiden hulevesien kanssa, tulee edellä mainitut tiedot esittää koko alueelle. Arviointiselostuksessa tulee myös ilmetä vesiensuojelurakenteiden rakentamisaikataulu suhteessa hankkeeseen.

Mikäli suunnitelmissa on yleisötilaisuudessa esiin tullut luonnonvesien käyttäminen pölyämisen estämiseen, tulee se lisätä kuvaukseen ja arvioida otettavan veden määrä suhteessa virtaamaan, muodostuva hulevesimäärä ja vaikutukset alajuoksulla.

Hankealueen aitauksesta ei ole mainittu korkeutta suhteessa jätevarastokasojen korkeuteen ja rakennusmateriaalia, joilla on merkitystä roskaantumisen ja ilkivallan ehkäisyyn sekä lähimaiseman arvioinnin kannalta. Kuvassa 3 on näkyvissä esimerkiksi verkkoaitaa. Kokemuksia roskaantumista estävästä aidasta on ilmeisesti saatavissa yhtiön muista toimipisteistä.

Vaihtoehtoa 0 ei ole kuvattu kuten vaihtoehtoa 1. Vaihtoehdon 0 kuvauksessa on mainittava vastaavasti materiaalivirrat ja käsittely Kolsopissa sekä myöhemmin mahdollisesti Ruskossa (ja Myllypurossa) tai Vironvuorten suunnitellussa jätteenkäsittelykeskuksessa.

Mikäli VE0 poikkeaa arviointiohjelmassa kuvatusta prosessista, kuvausta tulee täydentää. Kuvaa 9 vastaavien toimintojen sijoittuminen tai vaihtuvat sijainnit tulee samoin ilmetä.

Hankkeen arvioinnissa on keskeistä raskaan liikenteen kuljetukset ja reitit Vehmaantielle, joten liikennemääristä tulee ilmoittaa raskaan liikenteen määrät ja hankkeesta aiheutuva muutos. Liikennemäärien ja reittien (Rusko, Vironvuoret) osalta vaihtoehdot poikkeavat ilmeisesti olennaisesti, ja niiden ero tulee kuvata.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehtoa 0 eli Kolsopin jätteenkäsittelylaitoksen ja välivarastoinnin toteuttamatta jättämistä ei ole käsitelty arviointiohjelmassa tasavertaisesti vaihtoehdon 1 kanssa. Vaihtoehtojen käsittelyssä tulee ottaa huomioon, että laitoksen toteuttamatta jättäminen tarkoittaa sekä vaihtoehdon 0 mukaista toimintaa hankealueella että myöhemmin nykyisillä muilla yhtiön toimialueilla ja niihin liittyviä kuljetuksia.

Luvussa 7 Ympäristövaikutusten arviointi on esitetty hankkeesta vastaavan suunnitelma Kolsopin jätteenkäsittelylaitoksen ja välivarastointien sekä liikenteen arvioinneista. Vaihtoehdon 0 ympäristövaikutusten arviointia ei ole eritelty/puuttuvat. Ne tulee arvioida tasavertaisesti vaihtoehdon 1 kanssa.

Vaikutusalueiden kuvaus ja raja

Hankevaihtoehtojen ympäristövaikutukset Kolsopin ympäristössä ja lähivesistöissä on mahdollista arvioida yksityiskohtaisesti. Kuljetuksia on lisäksi noin 30 km säteellä, mutta jätekuljetusten logistiikan vaikutusten arvioinniksi on riittä, että arvioidaan määrällisesti hiilidioksidipäästöjä. Hankkeesta vastaavan Ylöjärven Viljakkalan Vironvuorten hanke on jo arvioitu YVA-menettelyssä. Ruskon toimipisteestä on käytettävissä tarkkailu- ja valvontatietoja. Ruskossa on vireillä kaava, jossa tarkastellaan hankkeesta vastaavan toiminnan mahdollista laajennusta. Vironvuorten ja Ruskon osalta riittää hankkeesta vastaavan toiminnan kokonaisuuden kuvaus, josta ilmenee ympäristövaikutusten kannalta keskeiset muutokset Vironvuorten ja Ruskon toiminnoissa suhteessa Kolsopin vaihtoehtoihin.

Vaikutusalueen rajausta tulee laajentaa ympäristön asutusalueille ulottuen Metsäkylästä Elovainion urheilupalveluiden alueelle sijoittuvalle vyöhykkeelle, mille on osoitettu osayleiskaavassa viherysteys hankealueen vieritse.

Taulukkoon 3 on koottu tietoja hankkeen sijainnista suhteessa asutukseen ja muihin kohteisiin. Taulukkoon on tarpeen lisätä hankealueen vieritse kulkeva/kaavoituksella osoitettu länsi-itäsuuntainen viherysteys, jolla on myös virkistyskäyttömerkitystä.

Tiikonojan varsi on merkittävä ympäristö mm. liito-oravalle, mikä tulee ottaa huomioon tarkasteltaessa etäisyyksiä luonnonsuojelullisesti arvokkaille alueille.

Vaikutusten ajallinen raja

Vaihtoehtojen mukaan toiminnot jatkuvat joko noin kymmenen vuotta tai päättyvät vuoden 2009 aikana, jonka jälkeen Kolsopin hankealue myytäisiin. Hanke voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittoja määräaikaista kestosta huolimatta. Pitkäaikaisia vaikutuksia voi aiheutua lietteen ja sen haitallisten aineiden kertymisestä Tiikonojaan ja Keijärveen. Vesiensuojelurakenteiden riittävyys pitkäaikaisten haittojen estämiseksi tulee tarkastella. Meluvaikutuksilla on todettu olevan myös pitkäaikaisia vaikutuksia (Ympäristömelun vaikutukset. Suomen ympäristö 3/2007). Arvioinnin rajauksessa on tarpeen ottaa huomioon, että pitkään jatkuneet merkittävät sekä melu että pölyhaitat (ks. ilmanlaatu/pienhiukkaset) voisivat aiheuttaa lähiasutuksen alueella pitkäaikaisia terveyshaittoja. Arviointiohjelman meluselvitykseen sisältyy keskiäänitasojen lisäksi melun laatu ja huipputuntien melutasot ja piikit, mikä on riittävä selvitys myös mahdollisten pitkäaikaisten haittojen merkittävyyden arvioimiseksi ja riittävien torjuntatoimien tarkasteluun.

Arviointiohjelman mukaan vaihtoehto 1 keventää Tampereen Ruskon laitoksen varastointitarvetta sekä Ylöjärven Vironvuorten suunnitellun jätteenkäsittelykeskuksen toimintaa, varastointia ja liikennettä. Tämä ei koskisi vaihtoehtoa 0, joka päättyy Kolsopissa vuoden 2009 aikana ennen Vironvuorten hankkeen todennäköistä käynnistymistä tai Ruskon laajennusta. Kyseiset hankkeet eivät vaikutusten ajallisen laajuuden mukaan näyttäisi mainittuna ajankohtana olevan osa VE0:a. Myöhemmin ajankohtaistuvat kuljetukset kyseisiin paikkoihin ja käsittelyt ovat sitä vastoin tulkittava osaksi VE0:a. Tietoja VE0:n rajauksesta ja sen roolista hankkeesta vastaavan toimintakokonaisuudessa tulee selvittää ja päivittää siten, että ne vastaavat VE1:n toteuttamatta jättämistä noin 10 vuoden ajalta.

Luontovaikutukset

Arviointiohjelman mukaan hankealueelta ja sen lähiympäristöstä on laadittu luontoselvitys alueen asemakaavoitusta varten. Lisäksi on tarpeen, että hankealueen pohjoispuoleisen puronvarsimetsän liito-oravahavainnot tarkistetaan maastoinventoinnein. Liito-oravalle soveliaista puustoa kaadettaessa tulee mahdolliset liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ottaa luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti huomioon. Mikäli puronvarsimetsikköön sijoituu liito-oravan lisääntymispaikka, tulee mahdollinen pesintä ottaa huomioon arvioitaessa toiminnan aiheuttaman melun vaikutuksia.

Luontovaikutusten arviointia varten tulee tehdä riittävät luontoselvitykset, joihin kuuluu maastoinventointi.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuu haitallisia vaikutuksia hankkeen lähiympäristössä. Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa on otettava huomioon, että vaikutuksia (melu, hiukkaset, maisema, roskaantuminen) kohdistuu myös ihmisiin, jotka liikkuvat virkistysreitillä (lähivirkistysvyöhyke- ja laajempi virkistysyhteys) ja kevyen liikenteen reitillä. Viheralueen kapeneminen hankkeen myötä heikentää alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia: virkistysreitin käyttökelpoisuudesta ja laadullisuudesta tulee varmistua.

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon suunniteltujen raskaan liikenteen reittien vaikutus. Esimerkiksi Elovainion osayleiskaavassa on osoitettu kevyen liikenteen väylä Kolsopintielle, mutta arviointiohjelman mukaan sitä ei vielä ole toteutettu, mikä tulee ottaa huomioon liikenneturvallisuutta arvioitaessa.

Ilmanlaatu

Ihmisiin kohdistuvien haittojen on todettu arviointiohjelmassa oikein kohdistuvan sekä asutukseen että virkistysalueisiin ja -reitteihin.

Ilmanlaatua heikentävien hiukkasten koko ja koostumus sekä muodostuvat pitoisuudet vaikuttavat niiden haitallisuuteen terveydelle. Pienimmille hiukkasille ei ole tiedossa haittonta pitoisuutta. Palamisessa syntyviä hiukkasia pidetään haitallisimpina. Betoni- ja tiilijätteen aiheuttaman hiukkaspäästön koostumusta ja sen haitallisuutta tulee tarkastella ja arvioida sen perusteella haittoja terveydelle.

Pienhiukkasten leviämisestä on käytettävissä niukasti mittaustuloksia tai leviämismalleja. Haittojen tunnistamisessa ja arvioinnissa voi hyödyntää olemassa olevia selvityksiä, ja ne tulee mainita lähdeaineistossa. Merkittävät päästöt tulee tarvittaessa mallintaa. Arviointimenetelmän ja -tulosten tulee kuitenkin mahdollistaa haittojen lieventämisen suunnittelu.

Arviointiin on suositeltavaa sisällyttää lieventämistoimien tarkastelu kuten kehitteillä oleva kevytrakenteisen hallin ja imuritekniikan yhdistelmä (yleisötilaisuuden muistio 31.1.2008).

Arviointiohjelman mukaan jätteenkäsittely ei aiheuttaisi mainittavia hajuhaittoja. Asiantuntija-arvio on riittävä.

Melu ja ääni

Arviointiohjelman mukaan hankkeen melu selvitetään monipuolisesti mallintamalla ja tässä yhteydessä tarkastellaan meluntorjuntatoimia lähtökohtana asutukseen sekä virkistysalueille ja -reiteille kohdistuva melu. Hankkeen aiheuttama melutilanteen muutos on suositeltava tapa havainnollistaa haitan merkitystä asukkaille ja muille vaikutusalueen käyttäjille. Myös todellista meluhaittaa ja altistusta kuvaavat ympäristöön muodostuvat kokonaismelutasot tulee arvioida ja esittää kartoilla. Ks. yhteisvaikutukset.

Asumisviihtyvyyttä vähentävää koettua melua on mahdollista selvittää kysymällä lähiasutuksen kokemuksia nykyisestä murskausmelusta. Liikennemäärät lisääntyvät, joten sen osalta nykyisin koettu haitta vastaa vain osin tulevaa melutilannetta. Yleisötilaisuudessa lähiasutuksen edustajat esittivät vaihtoehtoisia kuljetusreittejä, jotka olisivat merkittäviä myös melun ja mahdollisen äänen vähentämisen kannalta.

Ks. luontovaikutukset

Vesistövaikutukset

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen pintavesivaikutuksista hiukkasaineen aiheuttama ojan liettymisen mahdollisuus. Kiintoainekuormituksen vähentämiseksi on esitetty tarvittaessa laskeutusaltaan tai suotopenkereen rakentamista. Nykyisen toiminnan vesistövaikutusten selvittämiseksi vesinäytteitä tulee ottaa kevään ylivirtaama-aikaan ja myöhemmin voimakkaan sadekuuron aikana välittömästi hankealueen alapuolelta. Tuloksia tulee käyttää arvioitaessa vaihtoehtojen vaikutuksia Tiikonojaan ja Keijärveen ja tarvittavia vesiensuojelutoimia.

Betonijätteestä liukenevien haitallisten aineiden pitoisuuksia on selvitetty muun muassa ravistelutesteillä. Tiedot haitta-aineiden liukenevuuksista ja merkittävydestä sekä lähde-aineistoviite on tarpeen esittää. Arviointiselostuksessa tulee ilmetä, mitä mahdollisia haitta-aineita on hankealueelta poisjohdettavissa vesissä ja aineiden määrä esimerkiksi edellä mainittujen ravistelutestien tulosten perusteella. Myös tiedot lietteen haitallisista aineista ja niiden ominaisuuksista on tarpeen esittää.

Hulevesimäärän arvioinnissa tulee ottaa huomioon valuman lisäys, joka aiheutuu hanke-alueen rakentamisesta ja siitä, että hiukkasaine tiivistyy maanpinnalle, sekä kasteluveden määrä suhteessa luonnontilaiseen. Mikäli luonnonvesiä käytetään pölyämisen estämiseen, otettava vesimäärä ja vaikutukset poisjohdettaviin vesiin ja mahdolliset vaikutukset luonnonvesien ympäristön luontoarvoihin tulee arvioida. Muilta osin ohjelmassa esitetty vesistövaikutusten arviointi on asianmukainen.

Yhteisvaikutuksen arviointi Kolsopin hankealueen lähellä sijaitsevien muiden toimijoiden hulevesien kanssa on tarpeen. Mikäli hanke-alueen ja lähialueiden hulevesien käsittely suunnitellaan yhdessä muun kaavoituksen kanssa, hulevesien yhteiskäsittelystä tulee esittää mitoitus, kuormituksen määrä ja laatu sekä muu haitallisuus sekä arvioida aiheuttavat yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten arviointi on suositeltavaa mahdollisuuksien mukaan sovittava yhteen alueen kaavoituksen selvitysten kanssa.

VE1:n käsittelylaitoksen toteuttamatta jättäminen tarkoittaisi, että vastaavan laajuinen murskaus ja varastointi sijoittuisi myöhemmin Vironvuorten jätteenkäsittelykeskukseen tai Ruskoon. Vironvuorten hankkeen vesistövaikutuksia on kuitenkin jo arvioitu YVA-menettelyssä ja Ruskon laajennushanke edellyttäneen kaavaselvitysten lisäksi erillistä YVA-menettelyä.

Jätteet

Arviointiin tulee lisätä tiedot vesiensuojelurakenteisiin kertyvän lietteen määrästä ja laadusta sekä käsittelystä ja sijoituspaikasta/hyödyntämisestä.

Hankekuvauksesta tulee ilmetä aidan korkeus (ml. kokemukset Ruskosta), mikä on lähtökohta ympäristön mm. virkistys- tai asuinalueen roskaantumisen estämisen arvioinnissa. Mahdolliset roskaantumistilanteet on tuotava esiin kuten kokemukset muista toimipisteistä.

Maankäyttö

Hankevaihtoehtojen ja niiden lieventämistoimien suunnittelussa tulee ottaa huomioon maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset sekä arvioida vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta suhteessa voimassa ja vireillä olevien kaavoihin.

Maisema

Maisemavaikutuksia tulee esittää havainnekuvoin asutuksesta ja virkistysalueelta päin.

Tienpito ja liikenne

Kolsoppiin tulevan ja sieltä palaavan liikenteen kuvauksessa on tarpeen esittää havainnollisesti asukkaiden näkökulmasta katuverkossa ajavien raskaiden ajoneuvojen määrä esimerkiksi tunnissa ja todennäköisimmät vuorokautiset kuljetushuiput ja ilta- ja aamuajan tilanteet sekä kesäajan ja muiden aikojen ero. Samaa reittiä on myös muita raskaan liikenteen kuljetuksia, mikä tulee ottaa huomioon asutukseen kohdistuvana yhteisvaikutuksena.

Hankkeen kuljetusten ja muun liikenteen (yhteis)vaikutuksia voi kohdistua lisäksi alueen kaupallisiin palveluihin ja muihin yrittäjiin, mikä tulee ottaa huomioon.

Yleisötilaisuudessa keskusteltiin asukkaiden aloitteesta vaihtoehtoisten kuljetusreittien liikenneturvallisuudesta ja ajettavuudesta sekä reittien toteuttamiskelpoisuudesta rahoituksen ja ajoituksen kannalta. Arviointiohjelmassa tulee lisätä selvitys vaihtoehtoisen kuljetusreitin toteuttamiskelpoisuudessa, ja asiasta tulee olla yhteydessä Ylöjärven kaupunkiin ja Tiehallintoon.

Yhteisvaikutukset

Hankkeen rakentamisen ja toiminnan aiheuttamat yhteisvaikutukset olemassa ja tiedossa olevien hankkeiden ja suunnitelmien kanssa tulee tunnistaa ja arvioida. Arviointiohjelman mukaan arvioidaan yhteisvaikutukset maankäytön suunnitelmien ja muiden ympäristölupaa edellyttävien toimintojen kanssa. Arviointiohjelmasta ei eritellä tarkemmin mitä toimintoja ja mitä yhteisvaikutuksia arvioidaan.

Villatien asuntoihin kohdistuu nykyisin teollisen toiminnan ja liikenteen melua. Villatien ja Kolsopintien teollisen liikenteen sekä teollisten toimintojen mahdollinen yhteisvaikutus Villatien asutukseen tulee selvittää. Samoin raskaan liikenteen yhteisvaikutukset hankealueen lähiympäristössä olevan toiminnan kanssa muun muassa maa-ainesvarastointi ja -kuljetukset tulee ottaa huomioon etäämmältä kuuluvan Vaasantien tasaisemman taustamelun lisäksi.

Lähimpään asutukseen kohdistuu todennäköisesti myös ilmanlaatua heikentäviä yhteisvaikutuksia, mikä tulee ottaa huomioon arvioinnissa. Vaasantien liikennepäästöt muodostavat alueelle taustapitoisuuksia, joista erityisesti arvio hiukkaspitoisuudesta on otettava huomioon.

Yhteisvaikutukset Elovainion alueen liikenneturvallisuuteen ja hulevesivaikutuksiin sekä meluun ja ilmanlaatuun ja virkistysyhteysvarauksiin on suositeltavaa arvioida yhdessä viireillä olevan maankäytön suunnittelun kanssa.

Yhteisvaikutusarviointien tulokset voivat olla keskeinen lähtökohta haittojen lieventämisen suunnittelulle.

Luonnonvarat

Hankkeen kautta toteutuvan luonnonvarojen säästymisen rinnalla aiheutuu myös palautumatonta luonnonvarojen kulumista. Myönteiset ja kielteiset vaikutukset on tuotava esiin, ja tarkasteltava molempien merkitystä kuten:

Betoni- ja tiilijätteen hyötykäyttö vähentää kalliokiviaineksen käyttöä maanrakentamisessa. Puu- ja energiajätteen varastointi liittyy välillisesti jätteen energiahyötykäyttöön. Välivarastoitavaksi otettavasta jätteestä on jo eroteltu hyötyjätteet, mutta olisi todettava selvemmin, sisältääkö lajiteltu poltettava jäte vielä materiaalina hyödynnettävää jätettä.

Jätteen hyötykäyttö myös kuluttaa uusiutumattomia luonnonvaroja. Vaihtoehdon 1 mukainen jätteenkäsittelylaitos Kolsopissa vähentäisi yhtiön kuljetuksia ja polttoainetarvetta.

Ilmasto

Hankkeen ja vaikutusten merkitystä ilmastomuutoksen torjunnan kannalta tulee tarkastella kuten vaihtoehtojen energiankäyttöä (jätekuljetuslogistiikan hiilidioksidipäästöt, biodiesel) ja jätteiden hyötykäytön merkitystä (materiahyötykäyttö, polttoaine).

Hankesuunnitelman vaikutuksiin liittyy kilpailutilanteessa epävarmuutta käsittelylaitoksen toteutumisesta suunnitellussa laajuudessa, mitä on suositeltavaa tarkastella tulosten epävarmuuksissa.

Runsaat sademäärät (Ilmastonmuutos) voivat lisätä hankkeen ympäristövaikutuksia, mitä tulee tarkastella vaikutuksittain, erityisesti hulevesien hallintaa ja vesistövaikutuksia.

Ympäristöönnettomuudet

Riskien tarkasteluun tulee sisällyttää vaikutukset ympäristöluvan ja laadunvalvonnan vastaisten haitallisia aineita sisältävien jätekuormien vastaanotosta tontille ja joutumisesta käsittelyyn.

Poikkeustilanteisiin liittyvät ympäristöriskit ks. Ilmasto.

Vaihtoehdossa 1 alue on aidattu, joten ilkvallan esimerkiksi tulipalon mahdollisuus ei ole merkittävä. Mikäli alue on aitaamaton VE0:ssa, tulee arvioida tarkemmin alueelle luvatta tuotavien jätteiden ja ilkvallan tms. riskit ympäristölle.

Haittojen lieventäminen

Arviointiohjelman mukaan ympäristövaikutusten arvioinnissa ja Kolsopin hankevaihtoehdon 1 yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otetaan huomioon haittojen lieventämistoimia. Lieventämistoimien riittävyyden tarkastelussa on otettava huomioon yhteisvaikutusten arvioinnin tulokset. Ks. edellä

Nykyistä ympäristölupaa vastaavan vaihtoehdon 0 toteutuneet lieventämistoimet tulee sisällyttää vaihtoehdon kuvaukseen.

Molemmissa vaihtoehdoissa eri haittojen lieventämistoimien riittävyyttä tulee tarkastella myös yhdessä, esimerkiksi varasto- ja tuotekasojen pölyäminen voi estää näiden hyödyntämistä meluntorjunnassa.

Lähdeaineisto

Lähdeaineistona on suositeltavaa esittää asiakirjat ja julkaisut, joista selviää arvioinnissa sovelletut tiedot käsiteltävän jätteen haitallisista aineista ja ominaisuuksista.

Toteuttamiskelpoisuus

Hankevaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta tulee tarkastella arvioinnin perusteella YYA-selostuksessa.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi ja vertailu

Arviointiohjelmassa ei ole vielä esitetty vertailumenetelmää. YVA-selostuksessa tulee vertailla vaihtoehtoja ja kuvata vertailumenetelmä. Vertailun tulee käsitellä VE0:n jätteenkäsittelyhankkeen toteuttamatta jättäminen laajemmin kuten edellä lausunnossa on todettu.

Useat arviointiohjelman vaikutukset perustuvat selvitysten tulkintaan sanallisena asiantuntija-arviona. Haitallisten ympäristövaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytetyt kriteerit tms. tulee ilmetä YVA-selostuksesta.

Osallistuminen

Arviointiohjelmaan sisältyvät mahdollisuudet vaikuttaa tehtäviin arviointeihin hankkeen ympäristövaikutuksista ovat hyvät. Selostusvaiheen osallistumisen suunnittelussa tulee ottaa huomioon arviointitulokset yhteisvaikutuksista ja muiden merkittäviksi arvioitujen vaikutusten kohdistuminen.

Raportti

Arviointiohjelma-raportti on selkeä ja havainnollinen.

Arviointiohjelman riittävyys (YVAA 9 § Arviointiohjelma)

Toivonen Yhtiöt Oy:n Kolsopin jätehuoltohanke edellyttää riittävää YVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia ennen ympäristöluparatkaisua. Hanke toteuttaa myös osaltaan valtakunnallista ja alueellista jätesuunnitelmaa. Ympäristövaikutusten arvioinnissa nousee keskeiseksi hankealueen lähivaikutusalueen lisäksi hankkeen ympäristövaikutukset osana jätteiden hyötykäytön myönteisiä ja haitallisia ympäristövaikutuksia. Arviointiohjelmaan tulee sisällyttää hankesuunnitelman ilmastomuutokseen ja luonnonvaroihin kohdistuvien haittojen riittävä arviointi.

Yhteysviranomaisen hyväksyy lausunnossaan mainitsemilla täydennyksillä Kolsopin betonijätteen käsittelylaitoksen arviointiohjelman riittäväksi.

Johtaja Ulla Koivusaari

Ylitarkastaja Leena Ivalo

Suoritemaksu 4370 €

Maksun peruste ja oikaisuvaatimus

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n ja ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen voi vaatia virheellisen maksun oikaisua Pirkanmaan ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomaisen lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjälle. Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteistä lähetetään vain hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksen arkistossa.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävissä internetosoitteessa:

<http://www.ymparisto.fi/yva> (alueelliset ympäristökeskusten YVA-sivut - Pirkanmaa – vireillä olevat YVA-hankkeet).

Lausunto on yleisön nähtävillä vähintään kuukauden ajan seuraavissa paikoissa: sekä Ylöjärven ympäristötoimisto, Kuruntie 14 ja pääkirjasto, Koivumäentie 2 sekä Pirkanmaan ympäristökeskus, Yliopistonkatu 38, 5. krs, Tampere.

TIEDOKSI Kunnat ja lausunnonantajat
Ympäristöministeriö (sähköpostilla)
Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 kpl arviointiohjelmaa)
Alueelliset ympäristökeskukset (sähköpostilla)
Viljakkalan puolesta ry (vipu@viljakkalanpuolesta.net)